

SharePoint Portal Server
Varnost in Outlook XP
XHTML

Kaj prinaša ASP.NET?
Triki in nasveti

Nagradna križanka

Utrinki z otroških tečajev

Novi koledar tečajev!

Tečajji po Microsoftovih programih v CTEC Centru

Excel | Access | Internet | Nagradna igra | Programiranje

Cenjene bralke, spoštovani bralci!

Žal vse lepo tako hitro mine, tako so se čisto prekmalu zaključile tudi letošnje počitnice. Iskreno upamo, da ste si jih vsaj malo privoščili in si nabrali svežih moči za lepo, a včasih turobno jesen, ki je pred nami.

Za nas je bilo tudi to poletje delovno; izvedli smo celo vrsto zanimivih tečajev, zaključili nekaj manjših spletnih aplikacij, pripravili nekaj novih tečajev za prihajajočo sezono....., intenzivno se pripravljamo na presojo za pridobitev **ISO 9001** certifikata.

Bi tudi vi radi svojo ponudbo izdelkov ali storitev predstavili v **WAP** okolju, želite svoje stranke obveščati z **SMS** sporočili tudi za to imamo rešitev!

Največji zalogaj tega poletja pa je bila migracija Exchange 5.5 na Exchange 2000, ki smo jo naredili pri stranki z več kot 170 uporabniki. Hkrati smo zamenjali tudi strojno opremo in namestili Windows 2000 Server. V pripravo in izvedbo tega projekta je naš Gregor (MCSE + MCT) vložil veliko časa in znanja, saj navodila iz strokovne literature pri reševanju konkretnih problemov še zdaleč niso dovolj tu štejejo izkušnje. Tovrstne migracije pa so pri nas očitno še redkost.

Vse poletje so nam družbo delali vaši najmlajši, ki so si računalniško znanje nabrali na počitniških delavnicah: sestavljali in programirali so Lego

kočke, izdelali zanimive risanke, pripravili odlične seminarske naloge in se učili programiranja.

Še do 30. 9. so za 25% nižje cene nekaterih **MCP izpitov**; Microsoft za to jesen pripravlja spremembe v **licenčnih pravilih** - o vsem tem lahko preberete na naših spletnih straneh, nas pokličite ali pa nam pošljite elektronsko pošto s svojimi vprašanji.

Naj vas ponovno opozorim na poletno šolo v našem CTEC centru. Ugodni popusti veljajo še do **14. septembra t.l.** Prisrčno vas vabim, da si ogledate našo dopolnjeno ponudbo MOC tečajev in se na katerem izmed njih prepričate o strokovni usposobljenosti naših inštruktorjev.

Če običajni MOC tečaji ne ustrezajo vašim potrebam in že doseženemu nivoju znanja, obenem pa imate še premalo časa za vas bomo pripravili t.i. **modularne MOC tečaje** uradni Microsoft-ov tečaj z vsem kar sodi zraven, hkrati pa VAM po meri!

Zagotavljamo vam celovito ponudbo storitev in izdelkov, predvsem pa zanesljivo partnerstvo - si lahko želite več? Zaupajte nam ne bomo vas pustili na cedilu!

Branka Slinkar
direktorica

branka@xnet.kompas.si

Microsoft
CERTIFIED
Partner

Microsoft
CERTIFIED
Technical Education
Center

AUTHORIZED TESTING CENTER

Authorized
PROMETRIC
TESTING CENTER

#1015 - Mastering MFC Development Using Microsoft Visual C++

Trajanje: 5 dni

Termini: 24. - 29. september in 3. - 7. december

#1017 - Mastering Web Application Development Using Microsoft Visual InterDev 6

Trajanje: 5 dni

Termini: 10. - 14. september, 5. - 9. november in 21. - 25. januar

#0939 - Developing Client/Server Applications for Microsoft SQL Server

Trajanje: 3 dni

Termini: 24. - 26. oktober, 12. - 14. december

#1303 - Mastering Microsoft Visual Basic 6 Fundamentals

Trajanje: 5 dni

Termini: 1. - 5. oktober, 19. - 23. november in 14. - 18. januar

#1633 - Building Data-Centric Business Applications with Microsoft Visual Basic 6

Trajanje: 3 dni

Termini: 3. - 5. september, 14. - 16. november in 23. - 25. januar

#1905 - Building XML-Based Web Applications

Trajanje: 5 dni

Termini: 15. - 19. oktober in 17. - 21. december

#1560 - Updating Support Skills from Microsoft Windows NT 4.0 to Microsoft Windows 2000

Trajanje: 5 dni

Termini: 17. - 21. september, 19. - 23. november in 14. - 18. januar

#2152 - Implementing Microsoft Windows 2000 Professional and Server

Trajanje: 5 dni

Termini: 8. - 12. oktober in 10. - 14. december

#2154 - Implementing and Administering Microsoft Windows 2000 Directory Services

Trajanje: 5 dni

Termini: 1. - 5. oktober in 17. - 21. december

#2295 - Implementing and Supporting Microsoft Internet Information Server 5.0

Trajanje: 3 dni

Termini: 16. - 18. oktober in 9. - 11. januar

#2072 - Administering a Microsoft SQL Server 2000 Database

Trajanje: 5 dni

Termini: 5. - 9. november in 28. januar - 1. februar

#2095 - Implementing Microsoft SharePoint Portal Server 2001

Trajanje: 3 dni

Termini: 10. - 12. oktober in 5. - 7. december

Ne spreglejte tudi vseh ugodnosti, ki so jih udeleženci MOC tečajev deležni v CTEC izobraževalnem centru:

- odlični delovni pogoji,
- izvrstni predavatelji,
- brezplačno opravljanje MCP izpita v izpitnem centru,
- kosila v hotelu Austrotel v času tečaja,
- brezplačna telefonska pomoč,
- brezplačni Internet dostop,
- drobna presenečenja.

Microsoft SharePoint Portal Server

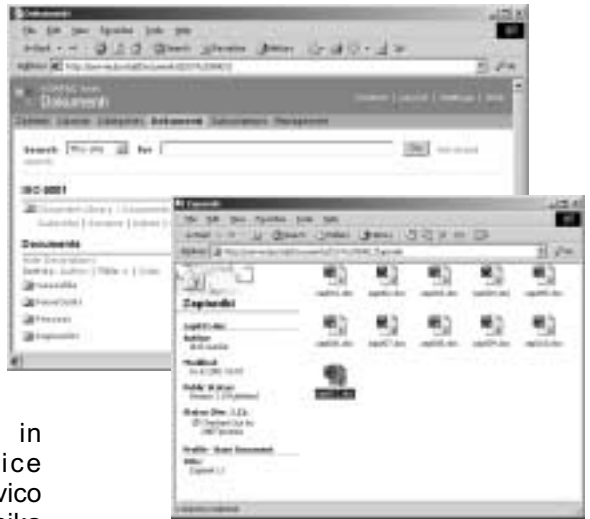
Vsako podjetje ima kupe datotek razmetane po različnih strežnikih in računalnikih. Z uporabo novega Microsoftovega prdukta, si lahko bistveno olajšate iskanje, spreminjanje in nadzor nad dokumenti.

Strežnik SharePoint skrbi za shrambo dokumentov v »t.i.« delovnih prostorih (worspaces). Delovni prostor vsebuje različne vsebine, kot so dokumenti, obvestila, novice, povezave itd. ter možnosti indeksiranja drugih map in strežnikov. Dostop do dokumentov in nastavitvev je mogoč na treh nivojih dostopa, kamor razdelimo uporabnike portala: *Coordinator* skrbi za vzdrževanje vsebin in map, ter vseh ostalih nastavitvev, *Author* prispeva in spreminja vsebine, *Reader* pa jih lahko pregleduje.

Hkrati je možno nastaviti tudi upravljanje z dokumenti. Tako je preprečeno sočasno spreminjanje in vpogled v nedokončane različice dokumentov. Uporabnik z ustrežno pravico dostopa, lahko odjavi dokument s strežnika (Check Out), ga poljubno spreminja. Ob vsaki ponovni prijavi dokumenta (Check In) se mu poveča manj pomembna številka različice (1.0, 1.1, 1.2,...). Ko je uporabnik s spremembami zadovoljen, pa lahko dokument objavi (Publish) in dokument dobi povsem novo različico (1.0, 2.0,...)

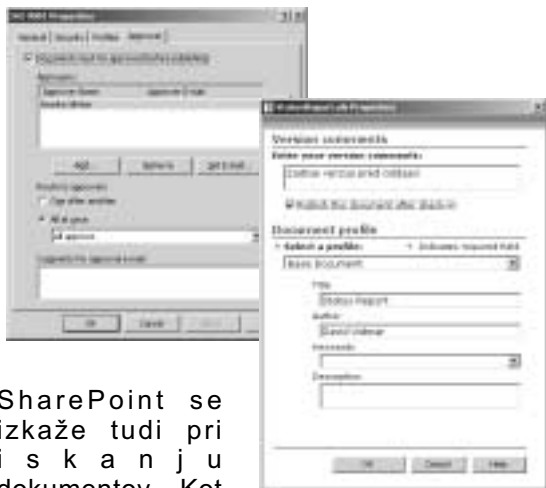
Dodatna možnost, ki jo lahko s pridom izkoristite je potrjevanje dokumentov. Objavljeni dokumenti z nastavljenim

potrjevanjem, morajo biti potrjeni s strani odgovornih oseb, preden bodo uporabniki videli spremembe. Do takrat bodo imeli možnost ogleda zadnje uspešno objavljene različice. Potrjevanje je možno v zaporedju ali v skupini, na voljo so vedno tudi stare različice dokumentov.

Uporabniki lahko do portala dostopajo na tri načine. Prvi je kar spletni brskalnik, kjer portal izgleda kot za oko prijetno spletno mesto s kupom zanimivih dodatkov. Drugi način s SharePoint odjemalcem, ki v Raziskovalca doda možnost dostopa do dokumentov in do funkcij kot so Check in, Check out, Publish itd. Za tretji način pa pri Microsoftu smatrajo kar neposreden dostop iz programov zbirke Microsoft Office, ki pri

odpiranju in shranjevanju dokumentov iz portala prikažejo dodatne možnosti za upravljanje z dokumenti, če smo le prej namestili odjemalski del.

SharePoint se izkaže tudi pri iskanju dokumentov. Kot smo že vajeni, jih razdelimo v različne mape, vsak dokument ima še dodaten naslov, opis različice, verzijo, avtorja in ključne besede. Še dodatno lahko dokumente razdelimo v različne kategorije in označimo pomembne dokumente za dobre zadetke (Best Bet) za posamezne kategorije. Poleg iskanja po dokumentih shranjenih na SharePoint strežniku, lahko

poindeksiramo tudi poljubne mape v skupni rabi v omrežju in tako še poenostavimo dostop do skupnih informacij.

Namestitev ni zahtevno opravilo, če ste domači z Microsoftovimi strežniškimi programi. Za svoje delovanje SharePoint potrebuje Windows 2000 Server ali Advanced Server, priporočena konfiguracija strežnika je Pentium III z vsaj 256 MB pomnilnika in dovolj prostora na trdih diskih za približno 550 MB programov. Ne pozabite seveda na svoje dokumente! Odjemalski del deluje na Windows 2000 ali NT platformah.

SharePoint temelji na že znanih Microsoftovih tehnologijah, kot so Web Storage System, Microsoft Search Service, IFilter, Digital Dashboard, WebDAV in drugih. Namesti se kot navidezni strežnik Internet Information Serverja na strežniku. Je tudi precej odprt in dovolj dokumentiran, da omogoča razširitve s spletnimi tehnologijami kot so VBScript, JavaScript, XML, XSLT in drugimi.

David Vidmar

MCP, MCP+Internet, MCSE, MCT
david.vidmar@xnet.kompas.si

Kako vam KOMPAS Xnet lahko pomaga pri uvajanju produkta SharePoint Portal Server?

- svetovanje in demonstracije
- namestitev in uvajanje
- CTEC tečaj #2095: Implementing Microsoft SharePoint Portal Server 2001
- razvoj prirejenih rešitev znotraj SPS

Varnost in Outlook XP

Ko govorimo o varnosti podatkov, se seveda ne moremo izogniti vedno bolj nevarnim virusom. Virusi (beri programjerji) so v današnjem času postali že kar »nujno zlo« in ker so v zadnjih letih postali tudi pametnejši, nam povzročajo vedno več preglavic.

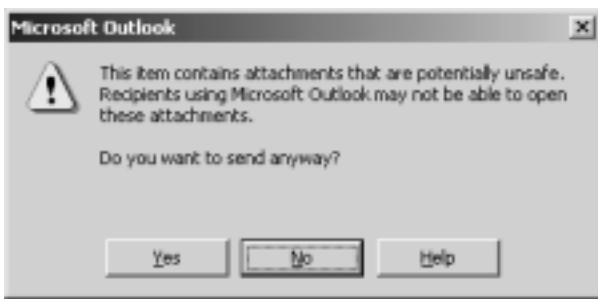
Dejstvo je, da se ti kratki programčki, kar dejansko virusi so, najlažje prenašajo z elektronsko pošto. Če ste med tistimi, ki redno pošiljate in sprejemate elektronska sporočila, potem sigurno spadate v eno izmed dveh naslednjih skupin ljudi: med tiste, ki so že počistili virus iz svojega računalnika ali pa med tiste, ki ga v njem ravnokar imajo.

Izdelovalci programske opreme nam danes ponujajo bolj varne programe kot včasih. Novejše različice programske opreme virusi vedno težje napadajo, čeprav sto odstotne varnosti (verjetno) nikoli ne bo, ker so tudi virusi z leti postali bolj trdovratni.

Še vedno ostaja najlažji način prenosa virusov s pomočjo elektronske pošte in sicer s priponkami, ki so v njej. Ko odpremo priponko, se virus (ki je v bistvu program) zažene in naseli na disk. Kaj se potem z računalnikom dogaja je odvisno od vrste virusa, v najhujšem primeru lahko ostanete tudi brez podatkov na vašem disku.

Najnovejši uporabniški paket Office XP vsebuje seveda izboljšano različico programa za urejanje elektronske pošte Outlook XP (nekateri ga imenujejo tudi Outlook 2002), ki vas še lažje

obvaruje pred problemi z virusi. Ker se virusi nahajajo v priponkah elektronske pošte, program seveda prepozna tričrkovno končico vsake datoteke. Wordove datotke imajo končnico .doc, Excelove .xls, programi .exe itd.

Outlook XP ob sprejemanju pošte preveri vsako priponko ter njeno končnico in jo uvrsti v enega izmed dveh nivojev. Prvi - level 1^(A) nivo vsebuje celo vrsto končnic in če prejeta pripada temu nivoju uporabnik ne more

odpreti datoteke. Končnice v nivoju lahko dodajate ali brišete, a o tem malo kasneje. Drugi level 2^(B) nivo je prazen, končnica dodana v ta nivo pa bi pomenila, da lahko uporabnik to datoteko shrani. Skozi tak filter Outlook XP prepusti .doc, .xls, .txt, .jpg, .gif in druge datoteke, ki si jih uporabniki najpogosteje pošiljajo, toda s pošto ne boste dobili nobenega program(čk)a ali baze podatkov (.mdb). Uporabnik vidi, da so te datoteke njemu bile poslane, toda z njimi ne more nič početi, na primer odpreti nevarnega virusa. Prav tako velja, da datotek z nivoja 1 ne more posredovati naprej (forwarding). Velja pa opozorilo, da se virusi znajo »skriti« tudi za varnimi končnicami. Če dobite Wordovo datoteko, se v njej še vedno lahko skriva virus.

Z vidika varnosti je tako filtriranje seveda priporočljivo, ima pa tudi slabo stran. V primeru, da pričakujete neko datoteko od zanesljive osebe, ki jo Outlook XP filtrira, sedaj ne morete do nje. Slabost je v tem, da ni zelo enostavno končnic brisati (dodajati) z nivojev. Microsoft je

poskrbel za to, da je spisek končnic dobro skrit, saj ga najdete le v registru - ter na koncu tega besedila ;-) in samo izkušenim uporabnikom bi svetoval, da ga urejajo tam. Če pa ne želite brskati po registru (to vam tudi priporočam), se oglasite na spletni strani "http://www.slipstick.com/outlook/ol2002.htm", kjer boste našli veliko zanimivih nasvetov in orodij, ki vam bodo olajšali delo s tem programom. Če kliknete na »Opening .exe Attachments with Outlook 2002« in malo pobrsate po tej strani, boste našli tudi t.i. povezavo »Attachment Security Options«. Z njo lahko na vaš trdi disk pretočite programček (add-in), ki je v bistvu dodatek, k Outlook-u XP. S tem lahko kar znotraj programa urejate končnice obeh nivojev. Kliknete meni »Tools/Options« in ugotovili boste, da se je v zgornjem delu okna pojavil nov list »Attachment Security Options«.

narekovajev)

- Za vrednost niza (value) vstavite končnice ločene s podpičjem (npr.: mdb;exe bi povzročile, da Outlook ne filtrira Accessovih baz in programov)

Iz zgoraj opisanega lahko vidimo, da popolne varnosti pred virusi še lep čas ne bomo dosegli, če sploh kdaj. Največ, kar lahko storite je, da namestite protivirusni program in ga redno osvežujete.

In na koncu še nasvet: preberite tekst elektronskega sporočila preden odprete priponko. Če v tekstu razberete, da vam je pošiljatelj res hotel poslati priponko, potem je verjetno varna. Ostalih raje ne odpirajte, ravednost lahko včasih drago stane ;-).

Peter Kobe
MOUS EXPERT

peter.kobe@xnet.kompas.si

(A) Level 1 končnice - ade; adp; asx; bas; bat; chm; cmd; com; cpl; crt; exe; hlp; hta; inf; ins; isp; js; jse; lnk; mda; mdb; mde; mdz; msc; msi; msp; mst; pcd; pif; prf; reg; scf; scr; sct; shb; shs; url; vb; vbe; vbs; wsc; wsf; wsh

(B) Level 2 končnice nobena

Zdaj boste lahko zelo enostavno končnice predstavljali iz enega na drugi nivo, kadarkoli vam to pač ustreza.

Za tiste, ki bi se nastavitve vseeno radi lotili v registru samem, to naredite na naslednji način:

- Zaženite Regedit
- Odprite ključ HKEY_CURRENT_USER\Software\Microsoft\Office\10.0\Outlook\Security
- Pod tem ključem dodajte nov niz (String Value) z imenom »Level1Remove« (brez

**Vsak naš tečajnik prejme
CD s 120 urnim
brezplačnim dostopom
do interneta podjetja
Perftech!**

Utrinki s poletnih tečajev za šolarje

Mmmm, je dober sendvič!

Robot zna vse, samo leti ne...

V resnici so bili še bolj pridni kot na sliki!

Motor? Avto? Raketa? Tank? Čivava?

Tudi najmlajši znamo!

Dragi šolarji!

Želimo vam uspešno šolsko leto in se vidimo naslednje poletne počitnice!

Microsoft Access

triki in namigi

2. del

Imena gradnikov

Če gradnike na obrazcih in poročilih ustvarjate tako, da jih povlečete iz okenca s spiskom polj, dobijo samodejna imena, ki so enaka imenom polj. Če poskusite v nek drug gradnik vpisati formulo, ki vsebuje podatke iz polj, boste zaradi tega naleteli na težave. (na primer: »=Priimek & ", " & Ime«) Na zavihku »Other« med lastnostmi gradnika lahko ime spremenite!

Šifranti z napako

Pri povezovanju tabel z opcijo »Enforce Referential Integrity« bodite pozorni na privzeto vrednost polj tipa »Number«. Ta je namreč »0«. Pri uporabi šifrantov boste prihranili precej časa in živcev uporabnikov, če jo boste nastavili na kakšno drugo vrednost (na primer »1000« v primeru šifranta poštних številok).

Od začetka

Če želite, da se vrednosti polja tipa »AutoNumber« spet pričnejo generirati z ničle, spraznite tabelo in izvedite »Compact and Repair Database«. Števec se bo ponastavil na največjo vrednost med vsemi zapisi. Pozor, to lahko kdaj povzroči tudi težave!

Ponavljajoče AutoNumber vrednosti

Včasih pa Accessu spodleti generirati unikatne vrednosti za polje tipa »AutoNumber«. Gre za napako v pogonu Jet, ki skrbi za Accessove podatke. Kako odpraviti napako si lahko preberete na Microsoftovih straneh:
Access 2000: <http://support.microsoft.com/support/kb/articles/Q257/4/08.asp>
Access 2002: <http://support.microsoft.com/support/kb/articles/Q291/1/62.asp>

Zaviti & oglati oklepaji

V mnogih programih so kombinacije tipk "Alt Gr" in F, G, B, N, Q, W in druge, s katerimi med drugimi dobimo oglate in zavite oklepaje ter še nekatere znake, zasedene zaradi kombinacij tipk s Ctrl+Alt. Posebej nerodno se to izkaže v razvojnih orodjih, kjer je precej oteženo vnašanje raznih oklepajev. K sreči pa obstajajo precej enostavne rešitve!

Borland Delphi

Rešitev je opisana v priloženi README.TXT datoteki v glavni mapi programa. V registru je potrebno spremeniti DWORD vrednost NoCtrlAltKeys v mapi
 HKEY_CURRENT_USER\Software\
 Borland\Delphi\5.0(Editor\Options) v "1".

VisualStudio

Tu je pot malce bolj zapletena, vendar ni potreben poseg v register.

V meniju Tools / Options izberite Environment / Keyboard. V polju "Press New Shortcut Key" pritisnite nedelujočo kombinacijo tipk. V polju "Currently Assigned To" boste zvedeli katera funkcija že zaseda to kombinacijo. V seznamih "Categories" in "Commands" poiščite ustrezno funkcijo, označite neželjeno kombinacijo tipk in jo z gumbom "Remove" pobrišite.

David Vidmar

MCP, MCP+Internet, MCSE, MCT
 david.vidmar@xnet.kompas.si

Windows 2000

triki

Raziskovalec, CD-ROM in ikone

Odpiranje raziskovalca v željeni mapi

Vas moti, da se vam raziskovalec odpre vedno v mapi My Documents? Če vas, potem morate spremeniti v bližnjici za odpiranje raziskovalca naslednje:

- v polju "target field", kjer je vpisano %windir%\Explorer.exe na koncu dodajte /e,
- za /e vpišete pot, kjer želite, da se vam raziskovalec odpre. Za odpiranje diska C stvar izgleda takole:
%windir%\Explorer.exe /e, c:\

Sprememba imena za CD-Rom

Če imate doma npr. CD-Rom in CD-RW vas bo v raziskovalcu motilo, da sta oba poimenovana kot Compact disk. S pomočjo naslednjih sprememb v registru ju lahko poljubno preimenujete (npr. Prvi CD-Rom, drugi Rewritable).

- v registru poiščete niz
HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Explorer\
- v tem nizu naredimo nov ključ z imenom Drivelcons
- v ključu Drivelcons naredimo spet nov ključ s črko diska, ki ga želimo preimenovati
- v narejenem ključu naredimo še zadnji ključ DefaultLabel
- vrednost tega ključa (default) pa nastavimo na zeleno ime

Če želimo preimenovati F disk v Rewritable, potem stvar izgleda takole:

```
[HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Explorer\Drivelcons\F\DefaultLabel] kot »default« vrednost pa vpišemo Rewritable
```

Sprememba ikone za CD-Rom v raziskovalcu

Podobno kot ime, lahko spremenite tudi ikono za CD-Rom. Postopek je podoben zgornjemu, le da za kjučem s črko, ki ustreza pogonu poleg ključa DefaultLabel naredimo še ključ DefaultIcon in mu kot »default« vrednost nastavimo pot do zelene ikone.

Če želimo za disk E uporabiti ikono cd.ico, ki je shranjena na C:\Ikone, bo stvar izgledala takole:
[HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Explorer\Drivelcons\E\DefaultIcon] kot »default« vrednost pa vpišemo C:\Ikone\cd.ico

Dostop do stvari v Control Panelu iz start vrstice

Če želite dostopati do npr. add new hardware kar iz start vrstice spremenite vrednost CascadeControlPanel iz NO na YES. To vrednost najdete na:

```
[HKEY_CURRENT_USER\Software\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Explorer\Advanced]
```

Izklop CD-Rom autorun funkcije

Če vas moti, da se vam vsak CD-Rom, ki ga vstavite avtomatsko zažene lahko to spremenite v registru v:

```
[HKEY_LOCAL_MACHINE\SYSTEM\CurrentControlSet\Services\Cdrom]
```

Tu poiščete Autorun in mu vrednost namesto na 1, nastavite na 0.

Matej Zorman

matej.zorman@xnet.kompas.si

XHTML

HTML nove generacije

XHTML je spletni standard, ki ga je WWW konzorcij priporočil 26. januarja 2000. Gre za reformulacijo HTML 4.01, katere osnovni namen je vnesti v jezik več reda. V splošnem vlada prepričanje, da je XHTML naslednji korak. Oglejmo si pravila, ki jih postavlja XHTML standard!

Vsi atributi (attributes), dogodki (events) in ukazi (tag) morajo biti zapisani z malimi črkami

V HTML ni bilo pomembno, kako so zapisani ukazi med znakoma `<in >`. V XHTML sta ukaza `<P>` in `<p>` različna ukaza in pravilno bo delovala samo oblika z majhnimi črkami.

`<P></P>` - napačno `<p></p>` - pravilno

Vsi elementi morajo biti zaključeni

Včasih smo si lahko privoščili in pozabili napisati zaključni del ukaza, naprimer `<a>`. Včasih je celo pravilno delovalo. XHTML absolutno ne dopušča takšnih napak in zahteva, da se vsi ukazi zaključijo. Celo `<p>`, `<br>` in `<hr>`. In sicer na sledeč način `<p />`, `<br />`, `<hr />`.

`<td><a href="test.htm">Test</td>` - napačno
`<td><a href="test.htm">Test</a></td>` - pravilno

Vrednost prirejena atributu mora biti zapisana med dvojnimi narekovaji

Enostavno pravilo, ki zahteva, da se vrednosti kot je velikost pisave, link ali širina celice, vedno zapisane v dvojnih narekovajih.

`<table width=100%>`, `<font size=3>` - napačno
`<table width="100%">`, `<font size="3">` - pravilno

Atributi ne smejo biti minimirani

Vsi morajo atributi imeti prirejene vrednosti.

`<input type="radio" checked>` - napačno
`.. checked="checked">` - pravilno

Atributi morajo biti pravilno gnezdeni

Ukazi morajo biti pravilno gnezdeni.

`<b><i>KOMPAS Xnet</b></i>` - napačno
`<b><i>KOMPAS Xnet</i></b>` - pravilno

XHTML dokumenti morajo biti pravilno oblikovani

Dokumenti morajo vsebovati ukaze, html, head, title in body. Biti morajo pravilno gnezdeni in zaključeni. Namesto body lahko uporabimo ukaz frameset.

Pravilna osnovna oblika dokumenta:

```
<html>
<head> <title>DevGuru</title> </head>
<body> KOMPAS Xnet</body>
</html>
```

Obstajati mora DOCTYPE deklaracija

XHTML je sorodnik XML-a. DOCTYPE deklaracija definira DTD dokument, ki služi za preverjanje pravilnosti.

Tipična DOCTYPE deklaracija:

```
<!DOCTYPE html PUBLIC "-//W3C//DTD
XHTML 1.0 Transitional/EN" "DTD/xhtml-
transitional.dtd">
```

To je seveda samo delček zgodbe. Priporočam, da se še podučite o XHTML, ker obstaja zelo velika verjetnost, da bo čez nekaj let to edinina oblika HTML, ki jo bodo brskalniki dopuščali!

Nekaj spletnih naslovov

<http://www.w3schools.com/xhtml/>
<http://www.w3.org/MarkUp/>

David Vidmar

MCP, MCP+Internet, MCSE, MCT
david.vidmar@xnet.kompas.si

Kaj prinaša ASP.NET

Konec lanskega leta je izšla prva beta različica Microsoftovega razvojnega okolja »Visual Studio .NET«. Sam sem si jo namestil kmalu po izidu, vendar sem jo po začetnem »tipanju« moral dati na stran. Videti je bilo, da bo nov pristop k razvoju precej drugačen in da prehod v novo generacijo programske opreme žal ne bo preveč gladek. Pred kratkim pa je izšla druga beta različica in kot vemo je večina programov v tej fazi že precej podobna končnim izdelkom, torej je čas za resen ogled in začetek učenja. Ker je .NET obširno področje sem se odločil, da se bom tokrat osredotočil na spremembe, ki nas čakajo na področju aktivnih spletnih strani, zato bo v tem članku govora o ASP.NET.

KAJ JE ASP.NET

ASP.NET je ogrodje za razvoj programov, ki tečejo na spletnem strežniku. Uporabljena je tehnologija CLR (Common Language Runtime), ki pomeni: hitrejša izvajanje programov, enostavnejši razvoj v Visual Studiu.NET, in razvoj v programskem jeziku, ki vam ustreza in je podprt v CLR (zaenkrat: C#, Visual Basic, Jscript).

KAJ SO ASP.NET FORMS

»ASP.NET Forms« sedaj nadomešča vse kar smo prej poznali kot ASP (aktivne spletne strani). Popolnoma samoumevno je seveda, da naši stari programi še naprej tečejo po starem, za kar je poskrbljeno z različnimi končnicami: »ASP« za stare ASP programe in »ASPX« za nove ASP.NET programe.

PRVA WEBFORMS STRAN

Kot smo navajeni že iz časov ASP, je aktivna spletna stran v bistvu HTML dokument z vrinjenimi ukazi v izbranem programskem jeziku, ki ga napovemo na vrhu strani. Za izvedbo primerov sem si tokrat izbral Visual Basic. In kot bomo videli v nadaljevanju, imamo tokrat zares opravka z Visual Basicom in ne z Vbscriptom. V spodnjem primeru je to najbolj razvidno pri deklaraciji spremenljivk, kjer je poleg imena spremenljivke deklariran tudi tip.

ASP.NET

```
<%@ Page Language="VB"%>
<html>
  <head>
    <TITLE>Pika - ASP.NET</TITLE>
  </head>
  <body>
    <center>
      <% Dim I As Integer
      For I = 0 to 7 %>
        <font size="<%=I%>">
          ASP.NET na delu</font><br>
        <% Next %>
      </center>
    </body>
  </html>
```

ASP.NET strežniški kontrolniki in dogodki

Večje spremembe so pri kontrolnikih, ki jih uporabljamo v formularjih. Na voljo nam je čez 40 strežniških kontrolnikov (Server controls) s katerimi si lahko pomagamo pri izdelavi formularja, ta nabor pa lahko poljubno razširimo s kontrolniki, ki jih izdelamo sami ali pa jih kupimo. Kot strežniški kontrolnik lahko uporabimo katerikoli kontrolnik iz imenskega prostora »System.Web.UI.HtmlControls«, ki ga na aspx strani navedemo kot HTML tag s parametrom »runat = server«. V spodnjem primeru so uporabljeni naslednji kontrolniki: <form runat=server>, <asp:textbox runat=server>, <asp:label runat=server> in <asp:button runat=server>.

Videli bomo, da se ob poganjanju strani vsi kontrolniki pretvorijo v ustrezne HTML kontrolnike, torej je zagotovljena kar najširša kompatibilnost med brskalniki.

KOMPAS Xnet

- programerski tečaji vseh stopenj
- svetovanje
- razvoj programskih rešitev

```
<html>
<Head>
<title>Pika - ASP.NET server controls</title>
</head>
<script language="VB" runat=server>
Sub SubmitBtn_Click(Sender As Object,
                    E As EventArgs)
    besedilo.Text = "Pozdravljen " & _
                    Ime.Text & "!"
End Sub
</script>
<body><center>
<form action="Pika2.aspx" method="post"
runat="server">
  <h3> Ime: <asp:textbox id="Ime"
runat="server"/></h3>
  <asp:button text="Poslji"
OnClick="SubmitBtn_Click"
runat="server"/>
<P>
  <asp:label id="besedilo"
runat="server"/>
</P>
</form></center>
</body>
</html>
```

Vidimo, da se na ta način obravnava dogodkov precej približa načinu obravnave, ki smo je vajeni iz Visual Basica.

Kaj so Web Services

Z razvojem interneta najdemo v njem vse več strani, ki vsebujejo za nas zanimive informacije (ali storitve). Zaenkrat moramo informacije vpisati preko uporabniškega vmesnika in rezultate preberemo v svojem brskalniku. Kaj pa če želimo rezultat neke strani naprej uporabiti v svoji aplikaciji, npr. potrebujemo menjalniški tečaj za izračun vrednosti nakupa v tuji valuti? Temu so namenjeni Web Services. Gre za komponente do katerih lahko dostopamo po standardnih internetnih protokolih (http, XML, SOAP, WSDL).

Ker so Web Services brez uporabniškega vmesnika, jih ločimo tudi po končnici datoteke v kateri se nahajajo ».asmx«.

```
<%@ WebService Language="VB" Class="Pozdrav"
%>
Imports System
Imports System.Web.Services
Public Class Pozdrav : Inherits WebService
<WebMethod()> Public Function
    PozdraviSvet() As String
    Return ("Pozdravljen svet")
End Function
End Class
```

V gornjem primeru je deklarirano vse potrebno za razred z imenom Pozdrav, ki vsebuje metodo »PozdraviSvet«. Gornjo kodo shranimo v »Pozdrav.asmx« in jo damo na strežnik npr. »NekaDomena.si«. Do razreda lahko sedaj pride mo z U R I : »http://NekaDomena.si/Javno/Pozdrav.asmx«. Če ta naslov vtipkamo v naš brskalnik dobimo kot rezultat stran z opisom vseh javnih metod s protokoli preko katerih so dostopne (SOAP, http GET).

Če želimo sedaj dostopiti do takšne metode, moramo na odjemalcu ustvariti proxy razred, kar storimo z WDSL (Web Services Description Language tool):

```
WSDL
http://NekaDomena.si/Javno/Pozdrav.asmx?WSDL
```

Kot rezultat dobimo proxy razred »Pozdrav.cs«. Če sedaj našo aplikacijo prevedemo s proxy razredom, lahko kliče mo vse metode razreda, ki pa se samodejno pretvorijo v SOAP zahteve preko http protokola, SOAP odgovori pa se pretvorijo v ustrezne podatkovne tipe in se posredujejo proxy razredu in naprej aplikaciji.

```
Dim mojPozdrav As New Pozdrav ()
Dim sVrni As String = mojPozdrav.PozdraviSvet ()
```

Zaključek

Sodeč po analizah podjetja Gartner Group bo .NET igral pomembno vlogo v bližnji prihodnosti. Po njihovih napovedih je pričakovati, da bo večina razvojnih podjetij izdala .NET verzije programov med letoma 2003 in 2005. To pomeni, da bo leto 2002 potrebno porabiti za učenje in seznanjanje z novimi tehnologijami.

Nekaj koristnih povezav

<http://www.gotdotnet.com/quickstart/aspplus/>
<http://www.asp.net/>
<http://www.ibuyspy.com/>

Dušan Zupančič
MCSE, MCT
xnet@kompas.si

Nagradna križanka

	gigantska softverska hiša	starinarnica	snop slame	znana računalniška družba (hardware)	površinska merska enota		poseben odtis	jok in ...
velik ploščat čoln v pristanišču						nacistična služba		
						nacija		
svetomi mrežni splet								
Microsoftov izobraževalni center					vulkan na otoku Mindanao			
					če			
Računalniš. Izmenjava Podatkov				riževo žganje				
v redu		kraj na otoku Peješac (naša pisava)		pevski zbor Švicarsko mesto				
želja zapomnika								del kolesarske dirke
pritok Araksa v Armeniji					Kuntner Tone	telur		
volnena tkanina iz trdo sukane preje							hiat	
visoka planota v Aziji						predlog		
						nikelj		
	otok v Prespanskem jezeru				stadion v Budimpešti			
	Tomo Česen				vrsta vrbe			

NAGRADNA UGANKA

Tokratna nagradna uganka je križanka, ki jo je sestavila naša Vesna. Skrbno jo rešite, nato pa izrežite in nam jo pošljite na naš naslov:

KOMPAS Xnet
Pražakova 4
1514 Ljubljana

Med prejetimi rešitvami bomo izžrebali nagrajence, imena pa objavili v naslednji številki Pike.

VPRAŠANJE?

Vsa vprašanja v zvezi z našimi izobraževalnimi programi sprejemamo na telefonski številki:

01 439-94-90

ali na e-naslovu:
xnet@kompas.si

SREČNI NAGRAJENCI

V prejšnji številki PIKE smo vam zastavili nagradno vprašanje, "Kako se imenujejo gumbki, ki se v Office XP samodejno prikazujejo ob ukazih?"

Tokratni pravilni odgovor je "SmartTags"!

Tudi tokrat smo med kupom pravih odgovorov izžrebali štiri nagrajence, ki bodo prejeli nagrade.

Izžrebanci so:

Aleksander Purgar
bon v vrednosti 15.000 SIT

Egi Žaberl
bon v vrednosti 10.000 SIT

Iztok Trebušak
bon v vrednosti 10.000 SIT

Miran Korošak
majica KOMPAS Xnet

Hvala vsem za sodelovanje!

KOLOFON

Izdaja:
KOMPAS Xnet
Pražakova 4
1514 Ljubljana
Tel: 01 2344-394
Fax: 01 2318-687
xnet@kompas.si
www.kompas-xnet.si

Direktorica:
Branka Slinkar

**Glavni urednik in
oblikovalec:**
David Vidmar

**Pomočniki glavnega
urednika:**

Janja Levstek,
Gregor Šuster,
Jernej Oprešnik,
Peter Kobe,
Janez Strojnar,
Vesna Vujasin,
Matej Zorman,
Dušan Zupančič,
Miha Breskvar.

Poletno romantična
Vesna
Pretiravajo z dopustom
Vsi razen koticika
Pridno meljejo
Pes, krava & pujs
Zaljubljena v morje
Vesna, kdo drug?
Še malo pa v službo
David
Zakon!
Koticek
Tež z nalogami
Uroš ISoman
Jadra in jadra
Miha

KOMPAS Xnet na spletu

www.kompas-xnet.si

- koledar tečajev
- opisi tečajev
- prijavnica
- PiKA OnLine
- naše storitve
- podatki o podjetju
- posebne ugodnosti

